

УДК 658.153

Онищенко О.В.*кандидат економічних наук,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського***Ткаченко І.В.***старший викладач
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського***Шапран О.І.***магістр
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського*

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ANALYSIS AND ASSESSMENT OF COMPANY'S LIQUIDITY

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено економічну сутність понять «ліквідність» та «платоспроможність». Розраховано та проаналізовано показники ліквідності підприємства вагобудування, а також досліджено чинники, що спричинили їх зміни. Запропоновано напрями щодо покращення ліквідності підприємств. Практична значущість роботи полягає в обґрунтуванні методичних підходів до аналізу ліквідності підприємств, що включають систему ключових індикаторів і дають змогу своєчасно виявити необхідність зміни пріоритетів в управлінні платоспроможністю підприємств.

Ключові слова: баланс, актив, пасив, ліквідність, платоспроможність.

АННОТАЦИЯ

В статье исследована экономическая сущность понятий «ликвидность» и «платежеспособность». Рассчитаны и проанализированы показатели ликвидности предприятия вагоностроения, а также исследованы факторы, повлекшие их изменения. Предложены направления по улучшению ликвидности предприятий. Практическая значимость работы заключается в обосновании методических подходов к анализу ликвидности предприятий, которые включают систему ключевых индикаторов и позволяют своевременно выявить изменения в управлении платежеспособностью предприятий.

Ключевые слова: баланс, актив, пассив, ликвидность, платежеспособность.

ANNOTATION

The article studies the economic substance of concepts "liquidity" and "solvency" Calculated and analyzed liquidity car building company and investigated the factors that caused them to change. Directions for improving the liquidity of companies. The practical significance of the scientific work is to substantiate methodological approaches to the analysis of liquidity in enterprises, including a system of key indicators and allow detect timely the need to change priorities in solvency management of enterprise

Keywords: balance, asset, liability, liquidity, solvency.

Постановка проблеми. Становлення і розвиток в Україні ринкової інфраструктури впливають на функціонування господарської діяльності підприємств, а саме на фінансово-економічне, інформаційне, правове середовище. Оскільки характерною рисою сьогодення стала велика кількість збиткових підприємств, актуальності набуває дослідження причинно-наслідкових залежностей, пов'язаних із процесом збереження платоспроможності та ліквідності підприємства.

Адже кожен суб'єкт господарювання прагне підтримувати стійкий фінансовий стан, абсолютну ліквідність та платоспроможність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний вклад в розробку методологічних і методичних аспектів оцінки ліквідності та платоспроможності підприємств зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти, як, зокрема, М. Білик, І. Бланк, Ф. Бутинець [2], Л. Лахтіонова [3], Є. Мних [4], Г. Савицька [5].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, незважаючи на глибину проведених досліджень, недостатньо вивченими залишаються питання співвідношення ліквідності та платоспроможності з особливостями фінансового стану підприємства.

Мета статті полягає у дослідженні економічної сутності понять «ліквідність» та «платоспроможність», оцінюванні ліквідності балансу підприємства та визначенні напрямів її підвищення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий стан підприємства з позиції короткострокової перспективи оцінюється показниками ліквідності й платоспроможності.

Для прийняття важливих рішень необхідно володіти інформацією про якісні та кількісні показники діяльності об'єкта, його можливості та загрози.

Отримання необхідної інформації потребує проведення аналізу на основі трьох етапів.

На першому етапі традиційно необхідно провести аналіз структури і джерел утворення майна підприємства, який здійснюється за допомогою порівняльного аналітичного балансу.

На другому етапі досліджуються показники ліквідності і платоспроможності вагобудівного підприємства.

Третій етап присвячений висвітленню результатів аналізу та наданню рекомендацій щодо напрямів підвищення ліквідності.

На першому етапі аналізу для того, щоб отримати порівняльний аналітичний баланс, допо-

внюємо вихідний баланс ПАТ «КВБЗ» показниками структури, абсолютної та структурної динаміки вкладень (активи) і джерел коштів (пасиви) підприємства за звітний період.

Під час складання та аналізу порівняльного балансу використовуємо прийоми горизонтального та вертикального аналізу (табл. 1).

Порівняльний баланс можна отримати із вихідного балансу шляхом ущільнення окремих статей і доповнення його відповідними показниками структури і динаміки, що характеризують статику та динаміку фінансового стану підприємства. При цьому ознаками «нормального балансу» є збільшення валюти балансу на кінець звітного періоду; вищі темпи приросту оборотних активів, ніж темпи приросту необоротних; перевищення власного капіталу підприємства над залученим; вищі темпи його зростання, ніж темпи зростання залученого капіталу; рівноважені темпи приросту дебіторської і кредиторської заборгованості [2; 4].

Приклад порівняльного аналітичного балансу ПАТ «КВБЗ» за вихідними даними «Балансів» наведено в табл. 1. У наведених прикладах аналіз балансів проведено за трьома роками.

Аналізуючи структуру балансу, можна зробити висновок, що зменшилася валюта балансу у 2015 році порівняно з минулим роком на 342 366,00 тис. грн. Це зумовлено зміною в структурі майна і джерел його утворення. Загальна вартість активів підприємства у 2015 році порівняно з минулим роком скоротилася на 10,21%. Водночас змінилася структура майна. Частка необоротних активів збільшилася з 32,65% у 2013 році до 43,43% у 2015 році. Одночасно відбулося зменшення частки оборотного капіталу з 67,35% у 2013 році до 56,57% у 2015 році. Це зумовлено тим, що темпи зростання оборотного капіталу скоротилися у 2015 році порівняно з минулим роком на 14,38% та не перевищили темпи зростання необоротного капіталу (4,54%). Така динаміка показників привела до призупинення мобільності майна. Адаже оборотний капітал має нижчу швидкість обороту, отже, забезпечує менший приріст прибутку. Зростання оборотного капіталу повинно відбуватись на фоні зростання вартості основних засобів. Якщо умова порушується тривалий час, підривається виробнича база для нарощування обсягів продукції в майбутньому.

У пасивах балансів частка власного капіталу зменшилась у 2015 році порівняно з 2014 роком на 4,60%, але збільшення було у 2014 році порівняно з 2013 роком на 9,18%. У ПАТ «КВБЗ» збільшилася сума довгострокових зобов'язань за всі періоди, що аналізуються, з 6,87% до 23,36%. Сума поточних зобов'язань поступово зменшується (у 2015 році порівняно з 2014 роком вона скоротилася на 152 324,00 тис. грн. (3,69%)).

Логічним продовженням аналізу активів та пасивів підприємства є оцінка ліквідності та

Таблиця 1

Аналіз структури та динаміки майна і джерел його утворення ПАТ «КВБЗ» за 2013–2015 роки

№ з/п	Стаття балансу	2013 рік		2014 рік		2015 рік		Відхилення			
		Сума, тис. грн.	Відсоток до підсумку	Сума, тис. грн.	Відсоток до підсумку	Сума, тис. грн.	Відсоток до підсумку	2015–2014 роки (±), тис. грн.	(±), %	2014–2013 роки (±), тис. грн.	(±), %
Актив											
1	Необоротні активи	1 419 916,00	32,65	1 363 647,00	40,68	1 307 204,00	43,43	-56 443,00	+2,75	-56 269,00	+8,02
2	Оборотні активи	2 928 829,00	67,35	1 988 814,00	59,32	1 702 891,00	56,57	-285 923,00	-2,75	-940 015,00	-8,02
	Баланс	4 348 745,00	100,00	3 352 461,00	100,00	3 010 095,00	100,00	-342 366,00	-	-996 284,00	-
Пасив											
1	Власний капітал	2 769 053,00	63,67	2 442 384,00	72,85	2 054 358,00	68,25	-388 026,00	-4,60	-326 669,00	+9,18
2	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	298 666,00	6,87	505 277,00	15,07	703 261,00	23,36	+197 984,00	+8,29	+206 611,00	+8,20
3	Поточні зобов'язання і забезпечення	1 281 026,00	29,46	404 800,00	12,07	252 476,00	8,39	-152 324,00	-3,69	-876 226,00	-17,38
	Баланс	4 348 745,00	100,00	3 352 461,00	100,00	3 010 095,00	100,00	-342 366,00	-	-996 284,00	-

Джерело: розроблено і сформовано автором на основі [1]

платоспроможності підприємства, яка дає змогу дослідити ефективність розміщення та використання сформованого підприємством капіталу.

Другим етапом аналізу є оцінка ліквідності і платоспроможності.

Платоспроможність – можливість підприємства своєчасно задовольнити платіжні зобов'язання [2; 4].

Фінансовий стан підприємства з позиції короткострокової перспективи оцінюється показниками ліквідності. Ліквідність – здатність підприємства перетворити свої активи на грошові кошти для покриття боргових зобов'язань. Поняття «платоспроможність» і «ліквідність» взаємопов'язані. Від рівня ліквідності підприємства залежить платоспроможність. Водночас ліквідність характеризує як поточний стан розрахунків, так і перспективний. Підприємство може бути платоспроможним на звітну дату, але втратити цю ознаку в майбутньому.

Аналіз ліквідності балансу полягає у порівнянні засобів за активом, згрупованих за рівнем їх ліквідності, розташованих в порядку зменшення ліквідності із зобов'язаннями за пасивом, згрупованих за строками їх погашення і розташованих в порядку збільшення строків, і проводиться в такій послідовності [2; 4].

1) Побудова балансу ліквідності.

Залежно від рівня ліквідності активи підприємства поділяються на такі групи (табл. 2) [2; 4; 7].

Високоліквідними і найбільш мобільними активами підприємства є грошові кошти у класі та на рахунках у банку, тому що вони

в будь-який час можуть бути використані для здійснення всіх господарських операцій, тобто вони мають абсолютну ліквідність. Менш ліквідними є кошти в дебіторській заборгованості, адже немає впевненості в строках їх надходження. Наступними активами за рівнем ліквідності є товари, готова продукція і виробничі запаси, які можна продати або використати для погашення заборгованості. Необоротні активи підприємства, як правило, не передбачають реалізацію або ліквідацію, тому що за умови їх ліквідації зменшуються обсяги господарської діяльності. Відповідно, такі активи відносяться до четвертої групи – важколіквідні активи.

Групування зобов'язань підприємства за строками їх погашення наведено в табл. 3 [2; 4; 7].

Найбільш термінові – це поточні зобов'язання підприємства перед постачальниками, державою і працівниками, оплата яких визначається моментом виникнення заборгованості за наслідками здійснених господарських операцій. Поточні зобов'язання визначаються строком погашення одержаних позикових коштів за період менше одного року. Довгострокові зобов'язання визначаються терміном погашення позикових коштів за період більше одного року. Постійні зобов'язання – це зобов'язання перед власниками суб'єкта господарювання в частині формування власного капіталу, які виникають за власним бажанням окремих власників або під час ліквідності підприємства [2; 4].

Побудуємо баланс ліквідності ПАТ «КВБЗ» за даними балансів (табл. 4).

Отже, у стислому вигляді 3 перші групи активів дорівнюють сумі оборотних активів та

Таблиця 2

Групування активів підприємства

Групи	Умовне позначення	Характеристика
Абсолютно ліквідні активи	A1	Гроші та їх еквіваленти, а також поточні фінансові інвестиції
Швидколіквідні активи	A2	Дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги, дебіторська заборгованість за виданими авансами, з бюджетом, з податку на прибуток та інша поточна дебіторська заборгованість
Повільноліквідні активи	A3	Запаси, поточні біологічні активи, витрати майбутніх періодів, інші оборотні активи, необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття
Важколіквідні активи	A4	Необоротні активи (1 розділ активу балансу)

Таблиця 3

Групування пасивів підприємства

Групи	Умовне позначення	Характеристика
Найбільш термінові пасиви	П1	Поточна кредиторська заборгованість: за товари, роботи, послуги; за розрахунками з бюджетом; за розрахунками зі страхування; розрахунки з оплати праці; поточні забезпечення, інші поточні зобов'язання
Короткострокові пасиви	П2	Короткострокові кредити банків, поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями
Довгострокові пасиви	П3	Довгострокові зобов'язання і забезпечення (2 розділ пасиву балансу), зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття (4 розділ пасиву балансу)
Постійні активи	П4	Власний капітал (1 розділ пасиву балансу)

Таблиця 4

Аналіз ліквідності балансу за 2013–2015 роки, тис. грн.

Показник ліквідності балансу	2013 рік		2014 рік		2015 рік		Гр. 4 – Гр. 2	Гр. 6 – Гр. 4
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	тис. грн.
Активи								
Абсолютно ліквідні активи (А1)	480 275	11,04	240 589	7,18	477 677	15,87	-239 686	+237 088
Швидколіквідні активи (А2)	714 126	16,42	780 604	23,28	444 474	14,77	+66 478	-336 130
Повільноліквідні активи (А3)	1 734 428	39,88	967 621	28,86	780 740	25,94	-766 807	-186 881
Важколіквідні активи (А4)	1 419 916	32,65	1 363 647	40,68	1 307 204	43,43	-56 269	-56 443
Баланс	4 348 745	100	3 352 461	100	3 010 095	100	-996 284	-342 366
Пасиви								
Найбільш термінові пасиви (П1)	236 628	5,44	255 780	7,63	202 066	6,71	+19 152	-53 714
Короткострокові пасиви (П2)	312 497	7,19	149 020	4,45	50 410	1,67	-163 477	-98 610
Довгострокові пасиви (П3)	298 666	6,87	505 277	15,07	703 261	23,36	+206 611	+197 984
Постійні активи (П4)	2 769 053	63,67	2 442 384	72,85	2 054 358	68,25	-326 669	-388 026
Баланс	4 348 745	100	3 352 461	100	3 010 095	100	-996 284	-342 366

необоротних активів, утримуваних для продажу, а також груп вибуття. До четвертої групи активів належать необоротні активи підприємства, переважну частку яких складають основні засоби, незавершене будівництво, нематеріальні активи та інші необоротні активи. Найтерміновіші та короткострокові пасиви в сумі повинні дорівнювати третьому розділу пасивів балансу, а саме розділу «Поточні зобов'язання і забезпечення».

Як видно з даних, які наведені у табл. 4, на підприємстві за всі періоди переважають активи третьої та четвертої групи – активи, що повільно та важко реалізуються. Тобто це активи, для перетворення яких у наявні кошти, потрібен певний час. Наступними у складі активу йдуть активи, що повільно реалізуються, та найбільш ліквідні активи.

У 2014 році порівняно з 2013 роком значно зменшилась, а саме на 3,86% (або на 239 686 тис. грн.), частка активів, що є абсолютно ліквідними (гроші та їх еквіваленти). Питома вага активів, що швидко реалізуються, збільшилась на 6,86% (або на 66 478 тис. грн.), що говорить про те, що дебітори оплатять рахунки у найближчому майбутньому. Часка активів, що повільно реалізуються, зменшилась на 11,02% (або на 56 269 тис. грн.). Це є позитивним результатом тому, що до найменш ліквідних поточних активів належать запаси, а для перетворення їх на гроші спочатку треба їх продати, що і відбувається на ПАТ «КВБЗ». Крім того, збільшилась часка активів, що важко реалізуються, на 8,03% (або на 56 269 тис. грн.). У цьому випадку можна говорити про те, що це є негативним для підприємства, оскільки на ньому почали переважати активи, що повільно та важко реалізуються.

Тобто це свідчить про те, що на підприємстві лише незначну частку займають активи, які можна буде швидко реалізувати для покриття своїх зобов'язань.

Проте у 2015 році порівняно з 2014 роком відбулася досить суттєва зміна вартості активу підприємства за першою групою (збільшилась на 8,69%, або на 237 088 тис. грн.), що свідчить про покращення стану підприємства та його ліквідності. У 2014 році порівняно з 2015 роком значно зменшилась частка активів, що швидко реалізуються, а саме на 8 051% (або на 336 130 тис. грн.). Ліквідність цієї групи поточних активів залежить від ряду об'єктивних і суб'єктивних чинників: своєчасності відвантаження продукції, оформлення банківських документів, швидкості документообігу, від попиту на продукцію, її конкурентоспроможності, платоспроможності покупців, форм розрахунків. Часка активів, що важко реалізуються, та активів, що повільно реалізуються, зменшилась на 18 688 тис. грн. та 56 443 тис. грн. У цьому випадку можна говорити, що це є негативним для підприємства, оскільки на ньому почали переважати активи, що повільно та важко реалізуються. Тобто це свідчить про те, що на підприємстві лише незначну частку займають активи, які можна буде швидко реалізувати для покриття своїх зобов'язань.

Аналіз даних табл. 4 вказує на те, що, на підприємстві переважають зобов'язання четвертої групи (власний капітал, що постійно є в розпорядженні підприємства). Збільшення вартості довгострокових зобов'язань протягом 2013–2015 років, що аналізуються, свідчить про те, що на підприємстві переважають зобов'язання, що не потребують швидкого погашення. Зобов'язання другої групи (середньострокові

зобов'язання): у 2013 році – 312 497 тис. грн., у 2014 році – 149 020 тис. грн., у 2015 році – 50 410 тис. грн.. У цьому випадку теж спостерігається коливання значень, що ще раз підтверджує думку про те, що підприємство поступово розраховується з кредиторами. Але цей показник є негативним для підприємства, оскільки, якщо кредитори будуть одночасно вимагати повернення коштів, підприємство зазнає значних труднощів.

Отже, ПАТ «КВБЗ» буде ліквідним, по-перше, якщо його поточні активи перевищуватимуть короткострокові зобов'язання, по-друге, якщо оборотний капітал складатиметься переважно з коштів та короткострокової дебіторської заборгованості.

На рис. 1 зображено динаміку показників ліквідності активів балансу підприємства за 2013–2015 роки.

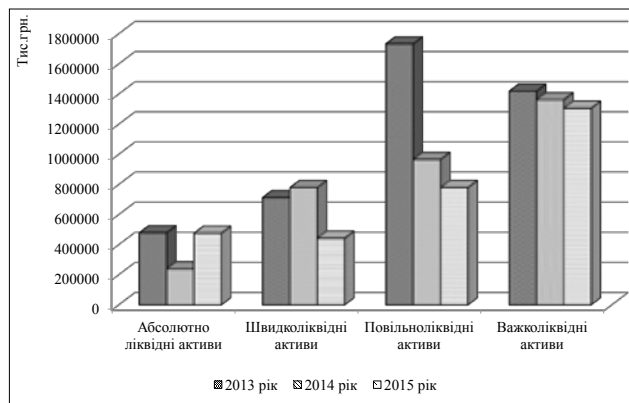

Рис. 1 Динаміка показників ліквідності активів ПАТ «КВБЗ»

На рис. 2 зображено динаміку показників ліквідності зобов'язань підприємства за 2013–2015 роки.

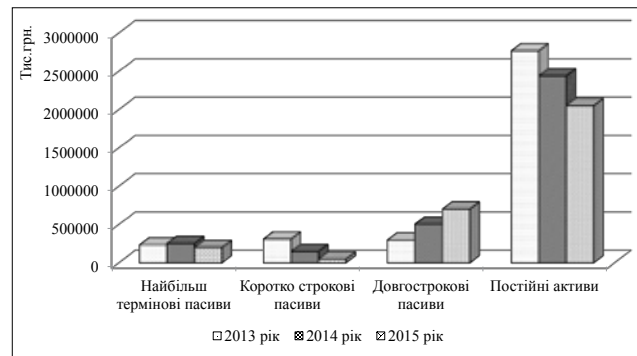

Рис. 2 Динаміка показників ліквідності зобов'язань підприємства

Баланс підприємства вважають абсолютно ліквідним, якщо виконуються такі співвідношення [2; 4]:

$$A1 \geq P1, A2 \geq P2, A3 \geq P3, A4 \leq P4. \quad (1)$$

Якщо одна або декілька нерівностей системи мають протилежний знак порівняно з оптимальним варіантом, ліквідність балансу відрізняється від абсолютної. Визначимо це співвідношення ліквідності за 2013–2015 роки (табл. 5).

Враховуючи розрахунки, баланс абсолютно ліквідним можна вважати за 2013 рік та за 2015 рік, тому що виконуються всі обов'язкові умови ліквідності, тобто поточні активи перевищують зовнішні зобов'язання підприємства. Показники 2014 року за першою групою мають протилежні знаки, ніж в оптимальному варіанті, ліквідність балансу за 2014 рік не може бути абсолютною.

2) Розрахунок та оцінка показників ліквідності.

Основними показниками, що визначають ліквідність підприємства, є коефіцієнт абсолют-

Таблиця 5

Аналіз співвідношення ліквідності балансу ПАТ «КВБЗ»

Нормативне значення	2013 рік	2014 рік	2015 рік
$A1 \geq P1$	480 275 \geq 236 628	240 589 \leq 255 780	477 677 \geq 202 066
$A2 \geq P2$	714 126 \geq 312 497	780 604 \geq 149 020	444 474 \geq 50 410
$A3 \geq P3$	1 734 428 \geq 298 666	967 621 \geq 505 277	780 740 \geq 703 261
$A4 \leq P4$	1 419 916 \leq 2 769 053	1 363 647 \leq 2 442 384	1 307 204 \leq 2 054 358

Таблиця 6

Показники ліквідності ПАТ «КВБЗ»

Показники	Розрахунок	Оптимальне значення	Рік			Відхилення, (+/-)	
			2013	2014	2015	Гр. 6 – Гр. 5	Гр. 7 – Гр. 6
Коефіцієнт поточної (покриття) ліквідності	Оборотні активи (р. 1 195)/ Поточні зобов'язання (р. 1 695)	≥ 1	5,33	4,91	6,74	-0,42	+1,83
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Оборотні активи (р. 1 195) – Запаси (1 100)/Поточні зобов'язання (р. 1 695)	0,6–0,8	2,18	2,52	3,65	+0,35	+1,13
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти (р. 1 165)/Поточні зобов'язання (р. 1 695)	$< 0,2$	0,87	0,59	1,89	-0,28	+1,30

ної, швидкої, поточної та загальної ліквідності. Розрахункові значення цих коефіцієнтів дають змогу виявляти, яка частка поточних боргів підприємства покривається різними активами.

Для оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства ПАТ «КВБЗ» розрахуємо відносні показники за даними балансу, котрі наведено у табл. 6.

Аналіз показників ліквідності за вказаними формулами та даними табл. 6 дає можливість зробити висновки, що баланс підприємства є ліквідним. Зокрема, за 2013–2015 роки ПАТ «КВБЗ» було спроможне погасити за рахунок усіх оборотних активів та грошових коштів і коштів у розрахунках 100% усі поточні зобов'язання. Значення коефіцієнтів поточної та швидкої ліквідності перевищують межі оптимального інтервалу, а отже, це ще раз свідчить про те, що підприємство може своєчасно ліквідувати борги.

Так, величина коефіцієнта абсолютної ліквідності ПАТ «КВБЗ» свідчить про те, що в 2013–2015 роки підприємство має достатню кількість грошових коштів, щоб покрити поточні зобов'язання. Більше того, значення у 2014 році збільшилось до 1,89, що є досить позитивним для підприємства.

Динаміка коефіцієнтів ліквідності ПАТ «КВБЗ» наведено на рис. 3.

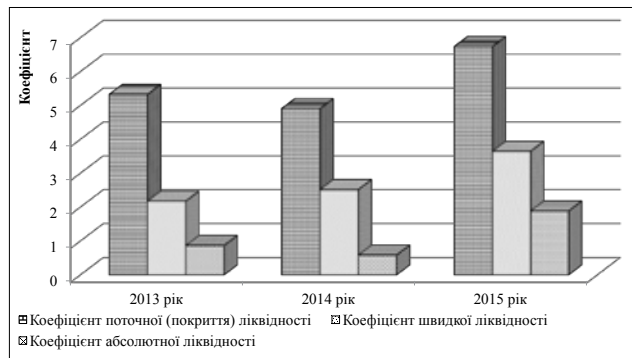

Рис. 3. Динаміка коефіцієнтів ліквідності ПАТ «КВБЗ» за 2013–2015 роки

Одним з найбільш значущих показників, що характеризують ліквідність підприємства, визнається робочий капітал, або чистий оборотний капітал. Розмір робочого капіталу є показником безпечності, тобто можливості підприємства платити за поточними зобов'язаннями. Однак цей індикатор не є самодостатнім. Перевищення оборотних активів над поточними зобов'язаннями показує спроможність підприємства платити за поточними зобов'язаннями, а також наявність чи відсутність надійного фінансового «тилу» у вигляді фінансових ресурсів. Як видно з даних балансу ПАТ «КВБЗ» на кінець 2015 року, робочий капітал, необхідний для підтримки фінансової стійкості підприєм-

ства, має мінусове значення, оскільки короткострокові зобов'язання перевищують оборотні кошти, що означає, що підприємство не може погасити свої короткострокові зобов'язання і не має резерви для розширення діяльності. Оптимальна сума чистого оборотного капіталу залежить від особливостей діяльності підприємства, зокрема від його масштабів, обсягів реалізації, швидкості оборотності матеріальних запасів і дебіторської заборгованості.

Висновки. Отже, платоспроможність підприємства ширше за поняття ліквідності, а поряд з ним фігурує поняття фінансової стійкості. Підприємство може мати ліквідну структуру балансу і водночас бути фінансово нестійким. На практиці такі ситуації зустрічаються досить часто, тому платоспроможність підприємства необхідно вивчати, виходячи із значень як коефіцієнтів ліквідності балансу, так і фінансової стійкості. Таким чином, основне призначення управління фінансами підприємства і стабілізації його фінансової стійкості полягає в тому, щоб:

- забезпечити раціональну збалансованість активів (засобів) і пасивів (джерел фінансування) підприємства; інакше кажучи, забезпечити стійку й економічно виправдану відповідність джерел фінансування активам;
- збалансувати надходження і виплати платіжного обігу, тобто забезпечити достатність платіжних засобів для виконання всіх зобов'язань підприємства як за термінами, так і за обсягом [6].

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Баланс ПАТ «КВБЗ»// Сайт Smida [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://smida.gov.ua/db>.
2. Бутинець Ф. Економічний аналіз : [навч. посібн. для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»] /Ф. Бутинець. – Житомир : ПП «Рута», 2003. – 680 с.
3. Лахтіонова Л. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : [монографія] / Л. Лахтіонова. – К. : КНЕУ, 2001. – 387 с.
4. Мних Є. Економічний аналіз : [підручник] / Є. Мних. – К. : Центр навч. літератури, 2003. – 412 с.
5. Савицька Г. Економічний аналіз діяльності підприємства : [навч. посіб.] / Г. Савицька. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2005. – 662 с.
6. Бержанір І. Аналіз ліквідності як важливий етап оцінки фінансового стану підприємств / І. Бержанір // Сборник научных трудов Донецкого национального университета. Финансы, учет, банки. – 2014. – № 1. – С. 44–49. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fub.donnu.edu.ua/index>.
7. Олександренко І. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства / І. Олександренко //Актуальні проблеми економіки. Секція «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». – 2014. – № 6. – С. 419–426. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://catalog.uccu.org.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:211798/Source:default>.